

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Nostra verosimilior sententia stabilitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

unum prædicatum diuinum feratur, quin ei, quatenus ad illud tendit, ex parte obiecti aliud occurrat: sique ex partialibus metaphysice scientiis pro partibus, seu prædicatis metaphysicis, quibus Deus metaphysice constituitur, scientia etiam Dei metaphysice constituitur; quin, cum eiusmodi metaphysica prædicata diuina vera in se, & secundum se, & cognoscibilia mutuo independentem alia ab aliis sint, eo etiam modo à Deo cognosci debere, qui omnes & singulas veritates, & modos cognoscibilitatis obiecti sui infinita perspicacia, & cognitione attingere, & penetrare debet.

5. Ex aliis vero, qui præcisiones obiectiuas admittentes, eas tamen per solam abstractiuam cognitionem, non autem per intuitiuam fieri posse admittunt, consequenter asserendum existimant, non posse in Deo dari verum scientia diuinæ conceptum, qui non in totum Deum, eiusque omnia prædicata simul ex parte obiecti representatum feratur: quare neque ex parte obiecti per partes sui, siue prædicata metaphysica singularem, ac seorsim præcise cognita Deum totum à se cognosci posse. Ratio est, ex qua nuper argumento nostro numeri secundi responderi posse dicebamus n. 3. si enim de visionis, seu intuitus cognitionis essentia, & conceptu specifico est in rem, omniæque prædicata indiuisibiliter ferri: circa unum veram, ac non fictam, visionem, quia in alia omnia, ferri prorsus repugnat: quare & diuinæ scientiæ, quæ intuitus essentia sua est circa unum Dei prædicatum seorsim, ac præcise sumptum ab aliis ferri prorsus repugnat. Quæ solutio licet in opinione præcedentium solam formaliter locum non habeat, vt eo n. 3. ostendimus; in opinione tamen admittentium præcisiones obiectiuas per abstractiuas cognitiones suum locum videtur habere, vt ibidem notabamus, licet moderamen iam subiicienda opinionis tertie possit admittere.

6. Tertia sententia in admittentibus etiam præcisiones obiectiuas, non autem in rei visione, & intuitione, non omnino contemnenda esse potest. Dei scientiam, licet non explicite totum Deum per partes omnes metaphysicas singularem, & præcise alias ab aliis representatas possit pertingere, aut posse illud per aliquas seorsim propositas Deo ipsi representare: quia, licet non possit non omnia, quæ in Deo nullatenus, nec realiter, nec formaliter ex natura rei distinguuntur, ex prædicato essentiali, & specifico simul, atque indiuisibiliter pertingere: aut ea, quæ in Deo realiter virtualiter siue formaliter ex natura rei verè, iuxta illas opiniones separantur (vt personalia, & libera Dei prædicata ab eius prædicatis communibus, & necessariis) ritè, recteque posse alia ab aliis seorsim vera Dei scientia præcise cognosci; quin intuitionis prædicato scientia Dei derogatur. Si enim verè, ac non fictè, alia, & alia res seu formalitas vnumquodque ex eis prædicatis sit, etiam vnum ex eis videatur sine alio aliter ac est, non videbitur: quod solam visioni, & intuitioni repugnat.

7. Nec satis est quod huc argumento Murciani responderebant recentiores: distinctionem nempe virtualem ex aliqua veritate Catholica, certe theologicè inductam in ordine ad aliquod munus proprium distinctorum, in ordine ad aliud munus proprium distinctorum induci in diuinis non debere: quare, licet inducta sit distinctio virtualis, vel formalis ex natura rei inter necessaria Dei, & libera in ordine ad subiecta prædicata contradictoria defectibilitatis, & indefectibilitatis, defectiois, & non defectiois, atque inter communia, & personalia in ordine ad alia communicationis, & non communicationis; non tamen statim licere eam inter eiusmodi prædicata distinctionem admittere in ordine ad hoc aliud munus distinctorum proprium, videtur & non videtur: licet illa alia contradictoria magis realia, & physica videatur: hæc verò realia intentionalia solum ac proinde quæ minori reali physica distinctione indigeant.

8. Non, inquam, est satis. Primo: quia aliud est, quorum occasione distinctio in diuinis admittitur; aliud est ea ex occasione vigente in diuinis admissa, quid consequens theologicè sit, statuere. Ratio facta distinctionem veram, & physicam inter ea diuina siue realem virtualem, siue formalem ex natura rei supponit aliunde inductam;

indeque probat, vnam præcise ab alia videri posse, quin visionis natura derogetur, quia diuersa res verè, ac non fictè realiter virtualiter est: non autem quod alia contradictoria subeat. Si enim visionis essentia in eo cognitionis modo circa ea obiecta saluatur, nulla, neque respectu visionis, neque respectu obiecti est contradictio: quia circa idem omnino omniura identitate, ac indistinctione reali non est. Secundo in præcissione obiectiuæ cognitionis siue abstractiue, siue intuitiue nulla est vera, & realis contradictio, vt vidimus controuersi de vniuersalib. in logica; ipsique Recentiores Murciani, qui nobiscum præcisiones obiectiuas tuerentur debent fateri. Neque verò maior est contradictio in eo, quod idem physice, & realiter intuitiue cognoscatur, & non cognoscatur: atque in eo, quod cognoscatur, & non cognoscatur abstractiue, vt citata controu. & aliis de Trinit. & Incarnat. ostendebamus.

CERTAMEN II.

Nostri verosimilior sententia stabilietur.

1. **E**t si visio, & intuitio rei possit aliquod prædicatum illius, non cognito alio attingere, ac proinde ex parte obiecti præcise, quin essentiali visionis conceptui, & quidditati derogetur; tamen censio cum Doctoribus secundæ sententiæ; scientiam Dei erga seipsum (imò, & circa quoduis aliud obiectum) non posse vnum prædicatum Dei, siue personale, siue essentiali, & commune, siue contingens, siue necessarium, quod de facto in Deo sit, sine aliis omnibus coniunctum, atque indiuisum ex parte obiecti per eandem formaliter scientiam nec solum, realiter eandem, representare: quare nec se totum explicite, seu per partes metaphysicas singularem cognitas, posse cognoscere Deum. Ratio huius conclusionis est: quia licet rationi visionis non obicit vnum rei prædicatum præcise ab aliis rei eiusdem obiecti qua diuina est, vt enim sapientius diximus, scientia diuina, qua diuina, infinita per suam essentiam est per denegationem termini, etiam extrinseci, sicut cætera prædicata diuina: vnde sit (vt etiam sapientius diximus) non posse ex partialibus prædicatis scientia, adhuc metaphysice, constare: sicut nec reliqua attributa ex homogeneis formalitatibus compingit, metaphysice poterunt.

2. Ex his autem duobus principiis nostris abundè probatis controuersi. i. duplex ratio conficitur. Prima: quia si scientia Dei, quæ circa essentiam Dei est, non item esset circa omnipotentiam, aut aliud quodpiam prædicatum, quod in Deo est; sed circa vnumquodque scientia alia partialis metaphysice admittetur: iam scientia alia partialis metaphysice partialibus scientiis, ac Dei adæquata ex metaphysice partialibus scientiis, ac proinde attributum diuinum ex partialibus formalitatibus homogeneis metaphysice compingeretur contra statum illud nostrum principium. Secundo: quia iam scientia Dei non esset e suo genere, & conceptu essentiali infinita, nec cui addi aliquid in suo genere aliunde non posset, vt infinitas diuina in quauis linea, & genere requirit. Neque enim Deus diuinæ prædicata in infinita solum in suo quodque genere est: is enim infinitatis modus creaturis etiam conuenit: puta quantitatis extensæ per partium infinitarum generis eiusdem additionem: discretæ per additionem infinitarum unitatum: qualitatis intensæ per infinitorum graduum speciei, seu generis, & rationis eiusdem. Verbi gratia, caloris, aut gratiæ adiunctionem. His enim infinita earum vnaquæque in suo genere, siue intra suum genus, apud admittentes earum rerum infinitum, euaderet.

3. Deus autem, diuinæque omnia non ita solum in suo quodque genere infinita sunt; sed ex genere, & conceptu suo essentiali infinita, quomodo nihil creatum, ac non diuinum infinitum esse potest, ac proinde scientia diuina, qua diuina, infinita non solum in genere scientiæ;

scientie; sed è genere suo esse debet: ac proinde omnis scientia, cuique nihil in ea linea, & genere scientie addi adhuc metaphysice possit: ergo scientia hæc diuina erga ipsum Deum, vt vere diuina, ac non ficta diuina sit, è conceptu, essentia, & genere suo infinita, atque adeo omniscientia illius obiecti Dei esse debet: vel ergo non solum totus Deus physice sumptus; sed quoduis eius prædicatum metaphysicum, vt præcise ab aliis concepitur à nobis verum est, & cognoscibile, vel secus, si sic præcise vnumquodque sumptum verum non est: ergo nullum ex eis scilicet scientia diuina repræsentatur: ac proinde, nec singulariter ea omnia à Deo cognoscuntur, nec se explicite per cognitionem partium, seu prædicatorum suorum metaphysice à nobis distinctorum secundum se totum cognoscit Deus. Si autem vera omnia præcise sumpta sint: ergo in ea omnia simul fertur diuina scientia metaphysice vere sumpta, nec potest etiam qua scientia diuina concipi ferri in vnum, quin in aliud etiam positum feratur: ergo implicat ferri in vnum, præscindendo ex parte obiecti ab aliis: quare & concipi explicite totum Deum secundum omnia prædicata metaphysica singulariter.

4. Dices, ea omnia prædicata vere in Deo esse, cognoscique à nobis sine fictione vlla ex parte rei obiectæ: quare, & à Deo etiam cognosci ea omnia debere, licet similitate cognitionis diuinæ erga Deum quoduis diuinum versante, non autem similitate ex parte obiecti: quæmodum, licet ex prædicato diuinæ formaliter indiuisibiliter in extrinseca omnia feratur à Deo distincta; non tamen similitate ex parte obiecti; cognoscit enim Deus ea ex parte obiecti, & inter se, distincta esse, & à se ipso. Cæterum, cum obiecta alia re ipsa ab ipso, atque inter se vere distincta cognoscit, locus est distinctioni similitatis ex parte cognitionis, & non similitati ex parte obiecti: quia hæc habent obiecta de se, ac non cognitione indistincta; in re autem eadem, & insectiui (vt Deus totus est) eius prædicata de se distinctionem non habent, sed solum inducendam beneficio cognitionis, quæ vnum, non cognitio alio, repræsentat: quare cognitione, quæ essentia sua omnia necessario repræsentat, nequit ex parte obiecti induci: siquidem per illam nequit vnum sine alio cognosci. Vnde idem est respectu obiecti eiusdem, & insectiui cognosci à Deo similitate obiecti, atque cognosci similitate cognitionis, vel è contra.

5. Secunda ratio specialis pro impossibilitate cognitionis diuinæ reliquorum attributorum ab essentia sumitur ex parte obiecti, innititurque alteri nostro principio, quod satis statim controuersit. de Trinit. d. 6. quæst. 2. & hic controuersit. scilicet vnum solum veritatem, sicut & veram entitatem essentia, adhuc metaphysice, propriam in diuinis esse: quare essentiam diuinam solum esse ens, & verum neutre, & substantiæ; cætera verò sine personalitate, sine communia esse entia, & vera adiectiue metaphysice solum, iure nimirum identitatis cum essentia à qua, & entitatem, & veritatem, esseque vera, & entia metaphysice mutantur. Inde verò fit, reliqua ab essentia in Deo, nisi ex identitate cum essentia vera positum non esse, ac proinde neque vere cognoscibilia: ergo neque à Deo præcise ab essentia, siue non identice cum illa cognoscuntur, cognoscitque possunt: licet essentia, quatenus ex se est, sine illis cognosci à Deo posset, in aliunde ex prædicato scientie diuinæ, vt diximus, repugnaret: quod obiecti hic poterat ex fundamento illius tertie sententia memorate certam. 1. num. 6. (quod non omnino contemnendum esse, diximus) dilutum ex his nostris rationibus est: tum quia simul debent Deo repræsentari omnia diuina, etiam aliqua ab aliis distinguantur, vel ex natura rei, vel virtualiter: tum quia ex secunda hac ratione personalitate, & contingencia præcise ab essentia veritatem, & cognoscibilitatem respectu intellectus verè, ac non fictè cognoscens non habent: tum præcipue quia ea virtualis distinctio ficticia prorsus, & pure rationis in diuinis est.

Christoph. de Ortega, De Deo vno, Tomus I.

CERTAMEN III.

Difficiliorum obiectorum solutio.

1. Nistabis adhuc: Deus cognoscit nostras cognitiones præscindentes ex parte obiecti sua metaphysica prædicata, atque repræsentantes vnumquodque ex illis præcise, quin aliud aliquid repræsentent: ergo, & cognoscit obiecta harum præcisionum, quatenus illarum obiecta sunt, & ab eis repræsentantur. Pater: quia cognitio sine obiecto, quatenus ab ea repræsentatur, cognosci nullatenus potest: vnde d. 4. q. vlt. certam. vlt. Deum cognoscere, ac subinde facere entia rationis, quæ nos confingimus, deducemus. Tum sic obiecta earum cognitionis sunt prædicata diuina omnia scilicet, ac præcise ab aliis cognita, seu repræsentata: ergo ita ea cognoscit Deus. Nec satis est cognitionem conneceri solum cum eo, quod repræsentat; non autem cum eo, quod non repræsentat: quare, vt cognitiones nostræ præscindentes ex parte obiecti cognoscantur à Deo, opus non esse, vt negatio, seu præcisio obiectiua ab aliis Dei prædicatis cognoscantur; sed satis esse cognosci à Deo prædicatum præcisum, non tamen vt præcisum: quia licet eam præcisionem, seu negationem obiectiua prædicati illius ab aliis diuinis intellectibus apponatur, & faciat, non tamen eam facit illam cognoscendo; sed non cognoscendo alia prædicata, cum quibus prædicatum illud idem re ipsa est: ac proinde satis erit cognosci à Deo illud prædicatum; sed non cum præcisione obiectiua: quare bene poterit à Deo cognitio illa præscindens cognosci cognoscendo iustitiam non cum præcisione identitatis ab omnipotentia, quam, vt dixi, cognitio diuina nequit habere, cum omnia obiecti debeat è suo essentiali prædicato simul repræsentare.

2. Id autem obiectiua satis non esse dices. Tum: quia iustitia, vt identificata omnipotentia & reliquis diuinis, non specificat hanc nostram cognitionem præscindentem iustitiam ab eis, sed iustitia conceptus secundum se, ac scilicet ab aliis: ergo satis non est, vt nostra hæc cognitio præscindens cognoscatur à Deo, eam cognosci aliis identificatam. Secundò: quia in nostris principis, controuersit. de vniuersalib. eo ipso, quod iustitia præscindatur à nobis, seu cognoscatur, non cognita omnipotentia, & aliis in statu obiectiua, habet adiunctam eandem identitatis cum omnipotentia, & aliis, quæ negatio, seu carentia impossibilis re ipsa est, ac proinde negatio rationis, quæ vique licet sine influxu nostræ rationis, seu cognitionis de ipsa fiat: quia negatum ens rationis influxu, vt sic loquar, positiue cognitionis de ipso non egeat; sed sola negatione cognitionis rei cum eo, sine quo esse nusquam potest: vt ad negationem physicam satis est actionis in rem, cuius est negatio, defectus; tamen hoc ens rationis negatum, seu carentia identitatis iustitiæ præcise, cum diuinis aliis cognosci debet à Deo non minus, quam reliqua rationis entia cognoscenda esse ab illo dicemus d. 4. quæst. vlt. non quidem ex necessitate eius negationis vt sic; sed ex necessitate cognoscendi omnem veritatem, quæ in Deo est. Nequit autem à Deo negatio illa obiectiua identitatis illius attributi, ac reliquorum cum aliis cognosci, quin vnum, & aliud à Deo cognoscatur, ac proinde vnum obiectiue, non aliud: quod & est præscindere, & distinguere sua prædicata, atque se totum explicite per cognitionem suorum prædicatorum singulariter cognoscere.

3. Responderi instantiæ primæ posset: cognitionem præscindentem prædicatum vnum Dei, aut cuiusvis alterius, ab aliis cum illo identificatis, non esse exclusiuam identitatis eius cum illis: quare neque minus recte concipi à Deo cum concepitur eius obiectum, ac simul res tota, & omnia illius identice cum illa; sed quoniam potest esse cognitio præcisua negatiue excludendo identitatem obiectiua illius prædicati cum aliis Dei, siue rei alterius, in qua idem omnia sua prædicata sunt. Respondeo vtrique instantiæ simul: Deum eas omnes obiectiua negationes fictas